

ZAJEDNIČKO JAVNO SAOPŠTENJE

Budžet Kosova mora odgovarati ženama i muškarcima iz različitih grupa

PRIŠTINA, Kosovo — Dolepotpisana koalicija nevladinih organizacija (NVO) poziva centralnu vlast i opštinsko rukovodstvo da obezbede da sve buduće izmene budžeta za 2026. godinu, kao i naredni Srednjoročni okvir rashoda (SOR), odgovaraju različitim potrebama svih građana i građanki. Nedavna istraživanja Mreže žena Kosova (MŽK) i Caritasa Švajcarske pokazuju da strukturne prepreke i dalje rezultiraju time da je **74% žena ekonomski neaktivno**

Dok je učešće muškaraca u radnoj snazi približno 60%, učešće žena iznosi svega **26%**. Ova isključenost stvara sami stvoreni nedostatak radne snage koji usporava ekonomski razvoj Kosova. Pozivamo donosioce odluka da prevaziđu obaveze koje postoje samo na papiru i usmere ulaganja na šest ključnih oblasti:

1. Novi zakon o radu.

Važeći zakon, koji je u procesu izmene već više od osam godina, [doprinosi diskriminaciji žena pri zapošljavanju](#). Pozivamo na usvajanje novog Zakona o radu—usklađenog sa **Direktivom EU o ravnoteži između poslovnog i privatnog života**—kojim bi se obezbedilo da država, a ne poslodavac, snosi troškove porodijskog, očinskog i roditeljskog odsustva, kao i da se muškarcima omoguće veća prava na odsustvo.

2. Ulaganje u usluge brige i nege.

Nedostatak pristupačnih i dostupnih usluga brige o deci i dalje predstavlja glavnu prepreku zapošljavanju žena. U opštinama kao što su Glogovac, Mališevo i Kamenica, ove usluge su izuzetno ograničene. [Ulaganje u nacionalnu mrežu usluga brige i nege](#), uz olakšavanje troškova vrtića za obrazovanje, moglo bi da stvori **10.000 formalnih radnih mesta**, uz istovremeno omogućavanje hiljadama žena da uđu na tržište rada.

3. Obezbeđivanje pristupačnog prevoza u ruralnim sredinama.

[Nepouzdan javni prevoz](#) izoluje žene iz ruralnih sredina, koje ređe poseduju automobile i češće se oslanjaju na javni prevoz. Pozivamo opštine da sprovedu analizu javnog prevoza u ruralnim područjima i uspostave namenske subvencije za radničke linije, kako bi se ženama (i muškarcima) iz ruralnih sredina obezbedio bezbedan i pristupačan pristup urbanim tržištima rada.

4. Institucionalizovanje rodno odgovornog budžetiranja.

Iako se vlada obavezala na rodno odgovorno budžetiranje (ROB), njegova [primena je odložena](#). Pozivamo vladu da institucionalizuje ROB izmenama Zakona o javnim finansijama i Zakona o javnim nabavkama, između ostalog, kao i da redovno priprema i objavljuje anekse ROB predviđene budžetskim cirkularima. Takođe, službenicima za rodnu ravnopravnost moraju biti obezbeđeni dovoljni resursi za sprovođenje njihovih mandata i programskih uloga u planiranju budžeta, uključujući sektore kao što su poljoprivreda, transport i ekonomski razvoj.

5. Obezbeđivanje odgovornosti u Agendi reformi.

Rekordni **nacionalni budžet od 4 milijarde €** i **EU Plan rasta od 880 miliona €** [moraju se koristiti za postizanje istinske ravnopravnosti](#). Vlada bi trebalo da usvoji jasne rodne indikatore u vezi sa njihovim efektima i da sprovedi transparentne javne konsultacije sa organizacijama za prava žena kako bi njihovi doprinosi bili uzeti u obzir pri primeni politika.

Spremni smo za saradnju sa centralnim i opštinskim vlastima na unapređenju relevantnih zakona i politika, kao i da podržimo jačanje kapaciteta za rodno odgovorno delovanje u institucijama koje podstiču inkluzivni ekonomski razvoj.

Pozivamo donosiocce odluka i civilno društvo da delujemo zajednički kako bismo obezbedili rešenja i ekonomske razvojne mogućnosti za žene i muškarce Kosova.

Potpisali,

Mreža žena Kosova (MŽK) (103 NVO)

Caritas Švajcarska na Kosovu

Centar za obuke i resurse (ATRC)

CEL Kosovo

Kosovski centar za rodne studije

Institut "Musine Kokolari"

Mreža organizacija žena Romkinja, Aškalijki i Egipćanki na Kosovu (MOŽRAEK)

NVO "Omladinski savet Orahovca"

NVO Centar za ravnopravnost i pravdu

NVO Gjeomjedisi